

Міністерство надзвичайних ситуацій України
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Національна академія педагогічних наук України
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ МІЖАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

12 – 14 листопада 2012 р.

Частина 2

**КИЇВ-ЛЬВІВ
2012**

Рекомендовано до друку Вченою радою Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (протокол № 3 від 17 жовтня 2012 р.)

Рецензенти:

Тименко В.П., доктор педагогічних наук, професор
Теслюк В.М., доктор технічних наук, професор
Аніщенко О.В., доктор педагогічних наук, доцент

Редакційна колегія:

Козяр М.М., доктор педагогічних наук, професор (голова)
Зязюн І.А., доктор філософських наук, професор, академік НАПН України (голова)
Ничкало Н.Г., доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України (заступник голови)
Рак Т.Є., кандидат технічних наук, доцент (заступник голови)
Кремень В.Г., доктор філософських наук, професор, академік НАН України і НАПН України
Гончаренко С.У., доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України
Радкевич В.О., доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України
Биков В.Ю., доктор технічних наук, професор, академік НАПН України
Бикова О.В., кандидат педагогічних наук
Васянович Г.П., доктор педагогічних наук, професор
Грицюк Ю.І., доктор технічних наук, доцент
Гуревич Р.С., доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України
Коваль М.С., кандидат педагогічних наук, доцент
Ковалишин В.В., кандидат технічних наук, доцент
Кузик А.Д., кандидат фізико-математичних наук, доцент
Лук'янова Л.Б., доктор педагогічних наук, професор
Огієнко О.І., доктор педагогічних наук, професор
Помиткін Е.О., доктор психологічних наук, професор
Рак Ю.П., доктор технічних наук, професор
Ренкас А.Г., кандидат технічних наук, доцент
Савчин М.В., доктор психологічних наук, професор
Спірін О.М., доктор педагогічних наук, професор
Хомич Л.О., доктор педагогічних наук, професор
Шуневич Б.І., доктор педагогічних наук, професор

Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми,

I 74 перспективи: третя міжнар. наук.-практ. конф.: [в 2ч.]. Ч. 2. /Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та ін.; [за ред. М.М.Козяра, Н.Г.Ничкало]. – Львів: ЛДУ БЖД, 2012. – 290 с.

Висвітлено методологічні і психолого-педагогічні проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці фахівців. Проаналізовано інформаційні технології та інноваційні методики формування професійної компетентності й контролю навчальних досягнень учнів, курсантів і студентів. Обґрунтовано дидактичні засади підготовки викладачів до використання інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Для педагогічного персоналу загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів, інститутів післядипломної освіти, наукових працівників, педагогів, аспірантів і докторантів, викладачів, усіх тих, хто займається проблемами інформаційно-телекомунікаційних технологій в сучасній освіті.

6. **Інновації як основа змін освітньої практики.** Інформаційно-методичний збірник /Упорядник Г.О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2005. – 160 с. – Науково-методичне забезпечення навчального процесу Запорізького національного університету [Електронний ресурс]. Режим доступу: – http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/metod_robota/osv_tn_tekhnolog_yi.pdf.

7. **Наказ Міністерство освіти і науки України** № 522 від 07.11.2000 «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності». – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://osvita.irpin.com/viddil/v5/d109.htm>.

8. **Ноздріна Л.В., Полотай О.І.** Особливості освітніх internet-проектів як базових інструментів управління знаннями в економіці. // Вісник ЛКА.– Серія економічна, випуск 26-Л.: Вид-во ЛКА, 2007.– С.309–316

УДК 378.147

*І. Попко
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
м. Львів*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У КАНАДІ

Починаючи з 80-х років минулого століття франкомовні освітні заклади Канади особливо почали цікавитися дистанційним навчанням з огляду важливих змін у їх соціополітичному і технологічному контексті. Зменшення частки канадців, рідною мовою яких була французька, стало основним чинником, який дав поштовх для об'єднання їх організацій у такі мережі, як Канадська Асоціація французької мови. В цей період було перейдено небезпечні межі у розвитку французької мови у Канаді. На національному рівні, частка франкомовних представників усього населення країни впала з 25,7% у 1981 році до 24% у 1991 році. Згідно статистичних даних (Statistique Canada, 1997) з 1991 по 1997 рік відсоток франкомовного населення зменшився на 5%. За словами генерального директора Мережі дистанційної франкомовної освіти Канади (REFAD) п. А. Ланглуа (Alain Langlois) дистанційна освіта для канадської французької громади стала не привілеєм а необхідністю.

Питаннями дистанційного навчання займалися такі відомі вчені-лінгвісти, як Б.Бланден (Blandin B.), М. Пауер (Power M.), І.Бертран (Bertrand Y.). Вони пов'язували розвиток дистанційної освіти з прогресом у розвитку засобів комунікації і новітніх технологій, шукали нові методи та шляхи покращення дистанційного навчання, приділяли особливу увагу навчанню осіб, які безпосередньо проводять дистанційні навчальні заняття.

У висновку роботи Національного Симпозіуму 1986 року, присвяченого питанню дистанційного навчання, вказувалось на незадовільний стан грамотності франкомовного населення, розпорошення поселень франкомовних громадян, на їх віддаленість від міських центрів, де можна б було отримати певні освітні послуги. 44% франкомовних канадців мали менше ніж 9 років шкільної освіти, тоді як англомовне населення з таким низьким освітнім рівнем становило лише 23%. Пропорція франкомовних і англомовних канадців з вищою освітою 4% проти 5%, теж була не на користь франкомовного населення. Результатом такої освітньої ситуації став брак професійної підготовки, що створило перешкоди на ринку праці для французів Канади і їх нижчу економічну спроможність.

У результаті введення в дію у 1969 році двомовності на державному рівні і прийняття Канадської Хартії прав і свобод, яка встановлює і визнає права мовних меншин на освіту рідною мовою і управління національними освітніми інституціями, у Канаді почалась реструктуризація і зміцнення національних освітніх систем. Для надання можливості розвитку лінгвістичних груп національних меншин були запроваджені державні програми фінансової підтримки. Найкраще відповідало потребам освіти дистанційне навчання, яке давало змогу отримати освітні послуги особам з найвіддаленіших куточків країни.

Перші спроби дистанційного навчання французькою мовою були здійснені з появою Бюро заочних лекцій у 1946 році у провінції Квебек (*l'Office des cours par correspondance du Québec*). Починаючи з 1950 років Університет Оттави запроваджує дистанційне навчання французькою мовою. У 1972 році були проведені перші заняття Теле-університетом (TÉLUQ). У 1978 році TÉLUQ купує у приватних мовників ефірний час і, у співпраці з Vidéotron (телекомунікаційна компанія Канади, заснована у 1964 році), транслює прямі передачі на Правий Берег Монреаля. Цього року TÉLUQ святкує свою сорокову річницю. Навчальний заклад пропонує 400 дистанційних курсів і 75 програм, приблизно для 18 000 студентів, отримавши статус автономного вищого навчального закладу у мережі Університетів Квебека.

У вісімдесятих роках дві треті студентів університету були жінки та дорослі віком від 30 до 45 років, які навчалися не повний тиждень, така ж ситуація залишається і сьогодні. Середній вік студентів тепер становить 34 роки, але є представники дуже різних вікових категорій – від 19 до 77 років. Перші заняття Теле-університета базувалися переважно на друкованих носіях. Студент отримував письмові завдання, вказівки для роботи, диски, карти, малюнки, газетні тексти, аудіо і відео матеріали. У 1980 роках Університет, у повній мірі, використовує телебачення, особливо ефір каналу CANAL (тепер Canal Savoir) і експериментує з такими новими технологіями, як Télidon. Як зазначав колишній директор Університету П'єр Патрі, TÉLUQ працює у режимі двохсторонніх відеоконференцій між своїми філіями у Монреалі і Квебеку через кабельну мережу. Університет проводить відеоконференції в галузі інтернаціональної співпраці і у напрямку навчання на підприємстві. У 1990 роках Університет використовує весь «арсенал озброєння» засобів інформації: аудіо та відеокасети, дискети, підручники, повідомлення електронною поштою, відеоконференції. Сюди потрібно додати комп'ютерну мережу і комп'ютерні навчальні класи.

У 1990 роки Університет активно впроваджує навчання «on line» (en ligne fr.) і на сьогодні TÉLUQ пропонує 65% навчальних предметних курсів повністю, або частково «on line», створених у системі Moodle. Велика кількість навчальних курсів розроблених у 2011-2012 роках, створена саме у цій системі дистанційного навчання. Навчальні курси розробляються командою викладачів, які працюють на контрактній основі і спеціалістами у галузі дистанційного навчання, які працюють на постійній основі.

Останні десять років, завдяки технологічному прогресу, дистанційне навчання стає доступніше, динамічніше і більш інтерактивне. Епоха паперових записів, які пересилалися поштовими переказами незабаром стане історією. Великою перевагою дистанційного навчання є можливість зв'язатися з особою будь-де: вдома, за кордоном, в іншій області. За останні роки стратегія розвитку TÉLUQ була спрямована на оновлення і розширення курсів, програм та розвиток неперервної освіти.

Сьогодні, коли мова йде про неперервну освіту в Канаді, це поняття часто асоціюється з курсами, які чітко відповідають певним потребам користувачів, котрі вже мають роботу. Це короткі навчальні модулі, які створені за потребою, для досягнення дуже конкретних і особливих знань та навичок, і жодний університет Квебека, крім TÉLUQ, не пропонує розробок подібного матеріалу. Навчальні програми TÉLUQ не просто передача знань через засоби масової інформації. Для кожного студента підбирається окремий підхід і метод подачі навчального матеріалу. TÉLUQ розвиваючи неперервну освіту, приділяє увагу, як колективному, так і індивідуальному методу навчання, намагаючись відповідати особливим вимогам міністерства і профспілковим організаціям. Таким чином дистанційна освіта надає можливість навчатися сотням тисяч студентів, особливо професіоналам у медицині і службовцям профспілок з усіх кінців Квебека. З кожним роком збільшується кількість студентів в Університеті, загальний рівень їх підготовки зростає і вимоги до їх професійної підготовки посилюються.

Література

1. Aubin M.C., Roy C., « Les cours à distance au Collège universitaire de Saint-Boniface », *Tables d'échanges du REFAD*, 16 février 2000.
2. Bernard R.M., Lou Y., Abrami P., Borokhovski E., Wade A., Wozney L., Wallet P.A., Fiset M., Huang B., « How does distance education compare to classroom instruction ? A metaanalysis of the empirical literature », *Review of Educational Research*, vol. 78, № 3, automne 2004.

3. Bilodeau H., « Vidéocassettes et tableau électronique : un compromis technologique pour accroître l'accessibilité », *International Council for Distance Education*, Penn State University, 1997.
4. Statistique Canada, « L'enseignement à distance: Réduire les obstacles », *Revue trimestrielle de l'éducation*, vol. 5, № 1, 1998.
5. Le Commissariat aux langues officielles[Електронний ресурс].- Режим доступу <http://www.ocol-clo>.

УДК 37.011.3-051 (4)

Н. Постригач
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України,
м. Київ

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ-ЄВРОПЕЙЦЯ

Одним із найактуальніших завдань сучасної освіти і виховання в Україні є створення умов для формування людини-громадянина, для якої демократичне громадянське суспільство є осередком для розкриття її творчих можливостей, задоволення особистих та суспільних інтересів. Це може забезпечити система громадянської освіти (ГО), що має на меті підготовку особистості до активної участі у житті демократичного суспільства й формування її громадянської компетентності (ГК).

У низці основоположних освітнянських документів, які можна вважати концептуальними основами громадянської освіти в Україні, підкреслюється необхідність формування громадянина України як освіченої, творчої особистості, в якій органічно поєднуються високі моральні риси, громадянська зрілість, патріотизм, професійна компетентність, потреба у самовдосконаленні. На освіту покладається завдання, пов'язане з формуванням соціально-політичної компетентності особистості, розвитку в неї таких якостей, як соціальна активність, відповідальність, повага до прав людини, до інших культур, підготовка молоді до ролі громадян відкритого демократичного суспільства.

Крім того, важливою умовою виховання громадянськості майбутніх фахівців в умовах Болонського процесу, коли розширюється мобільність студентів, створюються умови для їх навчання й працевлаштування за кордоном, є підвищення їх політичної й правової культури, яка, на думку, Т.Завгородньої, повинна базуватися на високому рівні знань про права і обов'язки людини як рідної країни, так й країни проживання [6, с.185].

У сучасній педагогічній науці досліджуються різні аспекти реалізації компетентнісного підходу в освіті (Н. Бібік, Ф. Вайнерт, І. Зімняя, Е. Кліме, Х. Кнауф, Д. Кур, А. Маркова, О. Овчарук, О. Пометун, Дж. Равен, Д. Хегер та ін.).

Загальний аналіз сутності ключових компетентностей, характеристику компетентностей в освітніх системах зарубіжних країн і України здійснили І.Єрмаков, Е.Зєєр, О. Локшина, О.Овчарук, О.Пометну, О.Савченко та ін.

Питаннями громадянської освіти й виховання молоді в Україні займаються вітчизняні науковці Г.Васянович, І.Зязюн, О.Докуніна, Т.Єлагіна, В.Кудін, Н.Потапова, О.Сухомлинська та ін. Зокрема, О.Докуніною основними компонентами громадянськості визначено пізнавальний, емоційний й діяльнісно-поведінковий [2, с.77].

Науковці наголошують, що сьогодні особливого значення набувають демократизація та гуманізація навчально-виховного процесу, створення умов для опанування надбаннями національної та загальнолюдської культури, виховання високих моральних й громадянських якостей. У свою чергу, « формування громадянських якостей особистості ґрунтується на ідейному багатстві народу, його мудрості, духовних цінностях, традиціях і звичаях [4, с. 79].